

Pasikalbėjimas Maikio su Tėvu

—Tegul bus pagarbintas, Maikie...

—Sveikas, tėve, sveikas! Kas nauja pas tave?

—Maikie, aš dabar labai byzi. Sugalvojau labai gerą skymą pinigų pasidaryti.

—Gal ir man pasakytum tą paslaptį.

—Šiur, Maikie, aš jau taip ir išfegeriavau, kad aš ir tu busiva partneriai, ir visą pelną dalinsivos pusiau, taip kaip Dženkinas su Babravičium.

—Bet pirma aš norėčiau žinoti tavo planą, tėve.

—Nebijok, Maikie, mano planas olrait. Žinai, dabar užėjo mada koncertus rengti. Taigi aš, vaikai, ir pamisiu sau pypkę rudydamas: o kodel gi mudu negalėtume koncertą surengti?

—Niekas iš to neišeis, tėve. Aš ne dainininkas, ir tavo balsas nekoks. Susirinkę žmonės dar pareikalautų savo pinigų atgal.

—Veidimint, Maikie, nestrošyk per daug. Ar tu nežinai, kad Bostone dabar yra Mikas Petrauskas, ką mokina žmonės dainuoti? Kad tu ir ožio balsą turėtum, ale kaip jis tau nustatys fugą, tai tu geriausiai koncertą galėsi sudainuoti.

—Ne, tėve, kas neturi prigimto balso, tas negali būti geras dainininkas.

—Bet palauk, Maikie, iuk ant koncerto nebūtinai reikia dainuoti. Aš gerai moku ant armonikos polką pagriežti, o tu galėsi ant galvos atstioti, ar kitokių triksų padaryti, ir žmonės patiks.

—Tokių koncertų, tėve, niekas nedarė.

—Ale kam tu spreciniesi, Maikie. Juk aš geriau už tave žinau. Aš tau galiu parodyti, kur Juska rengia koncertą, tai ant programos bus risti-nės.

—Bet suprask, tėve, kad koncertus žmonės eina tikrai dviem tikslais: arba jie nori pasilinksinti, arba rengęjus paremti. Jeigu jie eina į koncertą pasilinksinti arba dvasios peno, tai koncertas turi būti labai geras; jeigu jie eina norėdami rengęjus paremti, tai koncerto pelnas turi būti skiriamas labdariniams tikslams. Kokį gi tikslą tu galėtum savo koncertui pastatyti?

—Kaip aš žiūriu, tai tu, Maikie, ne biznieriis. Tau kažin kokie tikslai sukasi galvoj. O man, vaikai, rupi tikrai dolerį gauti, dac ol. Ir kam tie tikslai, Maikie? Juk už tikslus donacų nenusipirksi.

Tu pats man sakei, kad gyvenimas yra mokykla. Taigi ir mokinkis iš gyvenimo. Žiūrėk, kaip kiti daro, taip ir tu daryk. Ve, Saubostono Kupstis, rodos, nedidelis žmogus, o visko patrajiną. Netik auzas pardavinėja, ale ir gazietą užsidėjo, ir jau vieną koncertą surengė. Jes, Maikie, koncertas ir man neduoda užmigtį. Aš girdėjau, kad Kupščio dalinitorius, ką pečių kurena, taipgi jau žada koncertą sau rengti. Tai pasakyk tu man, kodel aš turėčiau but blogesnis?

—Aš nesakau, tėve, kad tu esi už kitus blogesnis. Aš tik sakau, kad koncertus rengti — ne tavo darbas.

—O ką tu gali žinot, Maikie, kad tai ne mano darbas? O gal man ir labai gerai išeitų? Jeigu tau mano balsas nepatinka, tai aš galiu nedainuoti: aš galiu parsikviesti Babravičių iš Čikagos, taip kaip Dženkinas padarė.

—O jeigu tau koncertas nenusiėks, tėve, kas tuomet jo lėšas padengs? Juk tu pats pinigų neturi.

—Nevermai, vaikai, kas link to, tai aš jau viską išfegeriavau. Tu parašysi jam gramatą nuo manęs, kad visą pelną bus fifty-fifty. O jeigu ilisim į skylių, tai tegul jis užmoka visus ekspensus ir važiuoja sau namo. Aš čia nieko netrotysiu.

—Gudrus tavo sumanymas, tėve.

—Šiur, Maikie, aš tik pirma buvau dumas, o dabar jau pradėjau mokintis nuo kitų.

—Bet ar toli tokiomis gudrybėmis nueisi, tėve? Juk žmonės apšauks tave apgaviku ir niekas nenorės turėti su tavim jokių reikalų.

—Tu, Maikie, myli vis pamokslus man sakyt. Bet aš dabar neturiu česo su tavim ant kritikų eiti. Turiu bėgti da pas zakristijoną, ba ir jis nori į partnerius su manim dėtis. Na, tai ir gud bai, Maikie.

—Laimingos kelionės, tėve!

Oklahomos gubernatorių Johnston tapo išmestas iš vietos. Sakoma, kad tai padaręs aliejaus trustas, kurio bizniui Johnstonas nenorėjo tarnauti.

Naujos Anglijos metodistų konferencija Brocktone pereiną savaitę pasmerkė karą ir militarinį vaikų lavinimą mokyklose.

Kaip Sugriuvo Katalikiškas Biznis Lietuvoje.

Centralinis Ukininkų Bankas dabar turi užmokėti 2,000,000 litų garantijos.

Pirma po karo metais kai kurios pramonės šalys rupinosi išskirti savo dirbinius užsienius. Švedai pasiūlė Lietuvai žemės ūkio mašiną. Atskiromis sutartimis buvo paimta tokių mašinų už kelis milijonus litų. Švedų firmoms už tas mašinas apmokėjo pati Švedų vyriausybė, kuri davė Lietuvai mašiną keliems metams kreditu. Gi Švedų vyriausybė kreditus sumokėti pasižadėjo Lietuvos vyriausybė. Tai buvo tais laikais, kaip Lietuva valdė kunigai.

Mašinas pardavinėti, žinoma, pati vyriausybė nesiėmė. Atskiromis sutartimis mašiną iš Švedų paėmė katalikiškoji Lietuvos Ukininkų sąjunga ir Lietuvos Žemės ūkio kooperatyvų sąjunga. Lietuvos kunigų valdžia už šias sąjungas garantavo.

Ukininkų sąjunga pasirašė su Švedais 5 sutartis ir paėmė prekių už 1,418,842 litų. Tos sumos 25 nuoš. turėjo būti sumokėta imant prekes, o likusieji 75 nuošimčiai turi būti sumokėti šių metų gruodžio 31 d. Už kreditus L. U. K. sąjunga turėjo mokėti kasmet 6 nuošimčius metinių.

Ir Lietuvos Ukininkų Sąjunga davė Lietuvos finansų ministerijai raštą, kad paskirti laiku ji tas skolas užmokės, ir garantavo tai visu savo turto ir prekių. (Ji pardavinėjo netik mašinas, bet ir "katalikišką" župarą, ir kitokius daiktus.)

Be to, Ukininkų Sąjunga pristatė finansų ministerijai Centralinio Ukininkų Sąjungos Banko garantiją, datuotą 9 spalį, 1923, kuri maždaug taip skamba: "Šiuo L. U. C. Bankas duoda savo narių atsakomybę ir kapitalą garantuoti iki 2,000,000 litų, kad Lietuvos Ukininkų Sąjungos padaryta su Švedų firmomis sutartis, gauti ilgalaikiai kreditai per "Des Schwedischen Hilskredits, Stockholm", žemės ūkio įrankiams, pilnai išpildys."

Vėliau katalikiškoji Ukininkų Sąjunga susmuko ir visą savo biznį perleido naujai suorganizuotai Lietuvos ukininkų kooperatyvų sąjungai.

Ir už pereinat metus pasilikti jau nemokėti nuošimčiai ant jos skolų. Tuos nuošimčius Švedams turėjo užmokėti iš valstybės išdo Lietuvos finansų ministerija, nes tokia yra padaryta su Švedais sutartis. Ir finansų ministerija tuojaus pareikalavo, kad Lietuvos Ukininkų Kooperatyvų Sąjunga tuojaus jai atsilygintų. Bet ši Sąjunga ir ministerijos reikalavimą nieko neatsakė ir nustojo veikti. Tuomet valdžia nusitvėrė katalikiškąjį Centralinį Ukininkų Banką. Sakoma, tu davei už krikščionišką U. S. gą garantiją, taigi tu dabar ir mokėk už ją. Bankas atsakė, kad jo garantija jau atpuolusi ir jis nemokės.

Tuomet ministerija patraukė Centralinį Ukininkų Banką teismui. Šiomis dienomis buvo byla ir teismas nusprendė, kad bankas turi atlyginti valdžiai tuos 86,408 litus, kuriuos ji užmokėjo Švedams už Ukininkų Sąjungos procentus, ir kad duota banko garantija ant 2,000,000 nėra atpuolusi. Ateinantį rudenį jis turės tą sumą sumokėti.

Taigi labai galimas daktas, kad katalikiškas bankas

irgi pakratys savo kojas. Lietuvos Ukininkų Sąjunga ir Lietuvos Ukininkų Kooperatyvų Sąjunga savo dūšias jau atidavė Dievui. Ir "Lietuvos Aidas" 61-mame numery gieda jau šitokį requiem aeternam:

"Šiandien Lietuvos visuomenės akys kitados buvusio galingiausio Lietuvos partija — "Ukininkų Sąjungos" — jau yra mirusi. Ji pirmiausia yra mirusi moraliskai, nes yra amžinai susikompromitavusi. Politiniame gyvenime su ukininkų sąjungos vardu visada bus surištas nesvarių viznių ir sukybių atminimas."

"Jau šių dienų istorikas, pasiremamas tikrais faktais, gali tarti savo objektyvų žodį. Trumpai suglaustas tas žodis jau galima taip suformuoti: ukininkų sąjunga buvo nešvari politiskai ekonomiska organizacija, už kurios darbus tenka rausti ne tik buvusiesiems ir dar tebesantiems jos nariams, bet ir platesnei mūsų visuomenei. Juk ši organizacija, savo laiku varydama nešvarius ir neleistinus biznius, sykiu vaidino ir didelį politinį vaidmenį mūsų šalies gyvenime. Jos buvo statomi kandidatai į aukščiausias valstybės vietas."

"Dabar, paaiškėjus skandalingoms ukininkų sąjungos malversacijoms su draugais vekseliais, kurie tiek daug ukininkų prieš ją amžinai nustatė, paaiškėjus kitoms negrazioms byloms, mes itin gerai pradėdame suprasti, kodel savo laiku ukininkų sąjungos vadai, susidėję drauge su kitų krikščioniškų partijų vadais, visokiomis priemonėmis stengėsi gauti valdžią. Jausdami už savo pečių tokias sukybių suverstas apgaulės pinkles, jie žinojo, kad tik valdžios gavimas, tik neribotas priėjimas prie valstybės pinigų galėtų juos iš tos bėdos išpailuoti. Štai, koks buvo ukininkų sąjungos vadų spiritus movens, kada jie taip atkakliai veržėsi į valdžią!... Valdžios atgavimas buvo vienintelis kelias jiems nuo amžino susikompromitavimo ir politinės mirties išsigelbėti..."

Toliaus "L. Aidas" sako, kad kunigų "Saulė" ir "Žiburys", kurių vardais yra laikomos klerikališkos mokyklos, taipgi nėra pavyzdingos organizacijos. Joms vadovauja tokie žmonės, kurių darbais reikia biaužetis. Čia, matyt, turima omeny ir "Saulės" vadas kun. Olšauskas su jo Birstono "istorijomis." Todel "L. Aidas" baigdamas ir sako:

"Ateis laikas, kada plačioji visuomenė ir tai turės įvertinti. Ateis laikas, kada greta ukininkų sąjungos atsiguls kape ir moraliskai mirusi krikščionių demokratų partija."

Rumunijoje pereiną savaitę įvyko didelė katastrofa ant gelžkelio. Bėgdamas iš Kišinevo į Bukarestą sudužo greitasis traukinys, ir 20 žmonių buvo užmūsta, o 60 sužeista.

Užsienio spaudoj pasirodė žinių, kad Turkijos diktatorių Kemal Paša serga. Tas labai suerzino turkų valdžią ir premjeras Ismet Paša apskelbė tuos "išdavikus", kurie tokias žinias platina.

Rumunijoje uždrausta nedėdieniais pardavinėti degtinę.

MEDICINOS ŽINIOS

Rašo Dr. Margeris.

DANTIS.

Laikiniųjų dantų dygimas.

Dantų atsiradimo laiką tiksliai nusakyti negalima. Vieniems kudiškiams tuoj po šešių mėnesių pradeda dantukai rodytis, kitiems po septynių arba kartais ir po aštuonių. Apskritai, pirmieji dantys pasirodo tarp šešių ir devynių mėnesių. O kodel toks nevienodumas, tai sunku tikrai pasakyti. Gali but, kad tatau pareina nuo tam tikrų šeimos savybių.

Štai lentelė, kuri parodo laikiniųjų (pieninių) dantų atsiradimo laiką:

Du apatiniai priešakiniai išsiskala nuo 6 iki 9 mėnesių.

Keturi viršutiniai priešakiniai išsiskala nuo 8 iki 12 mėnesių.

Du apatiniai šoniniai priešakiniai ir keturi kruminiai išsiskala nuo 12 iki 15 mėnesių.

Keturių iltyų išsiskala nuo 16 iki 20 mėnesių.

Keturi užpakaliniai arba antrieji kruminiai išsiskala nuo 20 iki 24 mėnesių.

Vienų metų vaikas paprastai turi turėti 6 dantis.

Vienų ir pusės — 12 dantų.

Dviejų metų — 16 dantų.

Dviejų ir pusės 20 dantų.

Kur kas daugiau įvairuoja dantų atsiradimo laikas, negu jų atsiradimo tvarka arba eilė. Beveik visados pirmiausiai išdygsta du apatiniai priešakiniai, po tam, keturi viršutiniai priešakiniai, da vėliau, du apatiniai šoniniai priešakiniai ir keturi pirmieji kruminiai, paskui, keturių iltyų, galų gale, keturi antrieji kruminiai.

Nors ir labai retai, vis dėlto pasitaiko, kad kudiškis užgimsta su dantimis. Dažniausiai betgi tokie kudiškiai turi tikrai vieną apatinį prysakinį dantį. Ir šitas peranksti atsiradęs dantis kartais taip liuosai žandė laikosi, kad jei pats neišpuola, tai gana lengva jį ištraukti. Bet kartais jis ir gana stipriai laikosi. Tada, žinoma, geriausia jį palikti. Mat, kai jau šitas dantis išpuola arba jį ištrauki, tai po tam kitas jo vietoj nepasirodo iki nuolatinių dantų laikas neateina. O tai reiškia, kad laike pieninių dantų vietas turi būti be apatinio priešakinio danties. Kas, žinoma, ne visai gražu.

Pasitaiko ir taip, kad nors kudiškis su dantimis ir neužgimsta, tai vis dėlto jie anksčiau, negu paprastai, pasirodo. Bet dažniausiai šitaip atsitinka nesveikuose kudiškuose, ypač sifilitikuose. Ir su sifiliu užgimusiuose kudiškuose anksti atsiradę dantys paprastai anksti ir puti pradeda.

Gana dažnai motinos jau iš kalno rupinasi kudiško dantų dygimu. Bet iš teisy-

bės nėra ko per daug rupintis, nes tik retuose atsitikimuose tenka kudiškiui nukentėti. Šiaip jau, tai tartum kudiškis nei nejaucia, kaip dantys išdygsta. Paprastai, biskį patinsta ir parausta smegenys, na, ir šiek tiek daugiau seilių teka, tai ir viskas.

Bet reikia tiesa sakyti, jog kartais ir istikrųjų kudiškį varginančių simptomų būna. Kudiškis kaip reikia nemiega, neramus, dažnai verkia, valgyti nenori, seilioja ir, apskritai, atrodo, kad ko nors jam dabar truksta. Kartais ir temperatūra biskį pakyla. Kai kada viduriai būna perkietiti, bet kai kada ir per liuosai. Kartais ir svarumo kudiškis dabar vieną kitą unciją netenka. Kartais kudiškio skrandis (pilvelis, skilvis) dabar kaip reikiant nebedirba, taigi jis susserga taip vadinamu nevirškinimu, kas dažniausiai pasireiškia vėmimu, perliuosais viduriais ir abelu kudiško silpnumu, tarsi, kad jis tikrai dabar sirgtų. Bet "ad ir be jokio gydymo, v delto tokie simptomai į kelias dienas dingsta, na, ir kudiškis jaučiasi gerai.

Tai taip būna su sveikais kudiškiais. Aštresni simptomai betgi gali pasirodyti ne visai sveikuose kudiškuose. Pavyzdžiui, sergantieji rachitu kudiškiai kartais ir visai rimtai susserga. Žinoma, dažniausiai staigiu nevirškinimu, kuris pasireiškia temperatūros pakilimu, visišku nenoru valgyti, o kartais ir konvulsijomis (traukymu).

Jeigu kudiškis laike danties dygimo nesijaučia kaip paprastai, tai motina privalo daktarą pasišaukti. Gydytojas suras simptomų priežastes, kurios, be abejo, bus ne tiek dantų dygime, kiek kur nors kitur. O pašalinus tas priežastis, kudiškis bus sveikas, kaip ir pirmiau, visai nepaisant dantų atsiradimo.

Kartais dantiui sunku praskirti, vadinasi, viršun išeiti. Tokiuose atsitikimuose dantų smegenys būna žymiai paraudę, patinę ir labai ištempti. Paprastai užtenka biskį patrinti virš dantuko smegenis su strilia vata ar gazu (auklelu). Retai kada reikia prapliauti, bet jeigu reikia, tai geriau prapliauti, negu leisti kudiškiui bereikalingai kamuotis.

Suvelavus dantims pasirodyti, nereikia rupintis, bet pasikalbėti su savo daktaru (šeimos daktaru). Kartais dantys suveluoja tik dėl to, kad kudiškis yra dirbtiniu maistu maitinamas, bet dažniausiai, tai dėl rachito. O retkarčiais pasitaiko ir taip, kad visai sveikam kudiškiui dantys pasiveluoja.

Patartina motinoms, kaip jau kudiško dantys pradeda dygti, jo burną švariai užlai-

kyti. Gera ir maisto biskį mažiau duoti. O jeigu atsitinka, kad kudiškis pradeda konvulsijos (traukymas) kamuoti, tai kuo greičiausiai reikia į šiltą vandenį dėti ir daktarą šauktis.

Nuolatinių dantų dygimas.

Sulaukus kudiškiui šešių metų (kartais ir anksčiau), pirmieji, laikiniai arba pieniniai dantys pradeda byrėti, o jų vieton atsirasti antrieji arba nuolatiniai dantys. Paprastai tarp 6 ir 25 metų atsiranda visi dantys, vadinasi, 16 dantų viršutiniame žandė ir 16 apatiname. Tretieji arba didieji kruminiai kartais atsiranda tik 30 metų žmogui susilaukus. Paprastai nuolatiniai dantys atsiranda šitokioje tvarkoje ir laike:

Pirmieji kruminiai 6 metų.

Du viduriniai priešakiniai 7 metų.

Du šoniniai priešakiniai 8 metų.

Pirmieji prieškruminiai 9 metų.

Antrieji prieškruminiai 10 metų.

Iltys tarp 12 ir 14 metų.

Antrieji kruminiai tarp 12 ir 15 metų.

Tretieji kruminiai tarp 17 ir 25 metų.

Kaip matome iš lentelės, tai 17 (kartais tik 16) metų žmogui susilaukus, jam te-truksta tik tetrų kruminių dantų. Kai kuriems šitie paskutiniai dantys niekados nepasirodo. O todel jie ir tetrų tik tetrų 28 dantis.

Dantų sudėtis ir veikimas.

Dantis susideda iš denticos ir emalio, o jo viduryje yra minkšta medžiaga, kurioje randas nervo šakutės ir kraujotakeliai, kuriais ir gauna dantis maisto — kraujotakeliai. Dentina yra kietesnė už kaulą. Ji sudaro danties lukštą, kuris duoda dantiui formą, gi viduryje yra landa, prišildžius jau pirmiau paminėtų danties minkštumą. Ta dancio dalis, kuri yra išsikišusi burnoje, vadinasi **danties vainikas**, kurio paviršius dengia emalio sluoksnis. Emalis blizga ir yra kiečiausia kuno medžiaga. O ta dancio dalis, kuri randas žandė (kaule), vadinasi **danties šaknis**, kuri irgi turi paviršutinį klotą, tik tai ne emalio, bet cemento. Dancio dalį tarp vainiko ir šaknies gana dažnai vadinama **danties kaku**. Taigi, trumpai sakant, dantis turi vainiką, šaknį ir kaklą. Dancio medžiagomis yra dentina, emalis ir danties minkštumas.

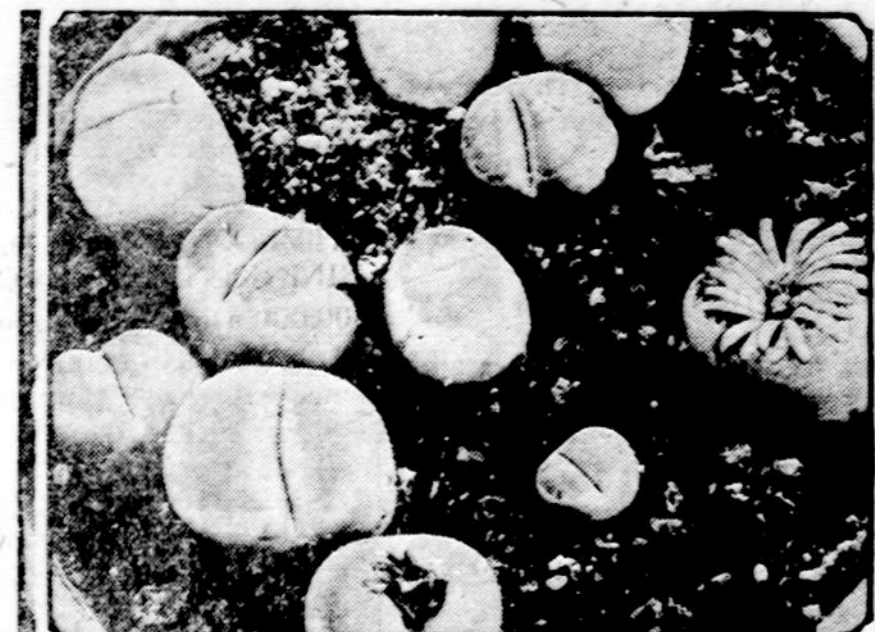
Ne visi dantys turi vieno-kia formą arba pavidalą.

Prišakiniai, kurių yra keturi apatiniai ir keturi viršutiniai, turi aštrią briauną, tarsi asmenis, ir panašūs į kaplį arba kalną (kartais ir vadinami kapliais arba kaltais). Jie kaip tik ir tinka maistui atkasti.

Šalia prišakinių dantų yra po vieną ilty, taigi po dvi ilti kiekviename žandė. Viršutinės ilty tēra vadinamos kartais ir akiniais dantimis (akiniai), o apatinės — skrandiniais dantimis (pilviniai, skilviniai). Iltys ir gi yra aštrios ir smailios kaip ir prišakiniai dantys, tik jos yra apskritesnės ir biskį ilgesnės. Zmoguje jos atlieka tą patį darbą, ką ir prišakiniai dantys, taigi tinka maistui atkasti. (Tas kitam Nr.)

Floridoj tapo nušautas prohibicijos agentas Haywood, už kurio galvą butlergeriai buvo paskyrę \$1,000. Del jo užmušimo dabar areštuota 14 žmonių.

GELES IŠRODO KAIP AKMENIS.

Beigu daržininkas, prof. De Laet, na gražios gėlės — kartais raudonos, auga tyruose tarp akmenų ir išrodopavadiną jas "mesembryanthemum". Keičiai kamulėliai sprogstą ir iš jų išseidra Afrikoje keista rūši gėlių, kurios kartais baltos, o kartais keltomos. Jis kaip akmenį. Bet syki metuose tie marmarota." Čia matote nufotografuotą jų atvaizdą.

